

Styrkebaseret Pædagogik på Østerbyskolen

Af Gry Bastiansen, Udviklingskonsulent for AKT, Dagtilbuds- og Skoleafdelingen Vejen Kommune

Vejen kommune har igennem de sidste 4 år haft fokus på den anerkendende tilgang til eleverne. Som udviklingskonsulent for AKT har jeg fulgt denne proces og kan konstatere, at mange af kommunens skoler er kommet langt i forhold til at se de positive udviklingsmuligheder, der ligger i den anerkendende tilgang. Derfor er arbejdet med den styrkebaserede pædagogik en naturlig forlængelse af den udvikling, som finder sted på skolerne. Ligeledes sættes der kommunalt fokus på inklusionsindsatsen og her er der gode muligheder for at skabe et udviklingsstøttende arbejde, når der tages udgangspunkt i den styrkebaserede pædagogik.

De 24 styrkesider

Den styrkebaserede pædagogik tager udgangspunkt i Martin Seligmans 24 styrkesider. Opbygningen af styrker handler om opdragelse, skabelse og ejerskab. Seligman og hans forskeres antagelse er, at de ikke tror vi skal bruge for meget energi på at korrigere vores svagheder. Det bedste liv, og den største følelsesmæssige tilfredsstillelse, udspringer af at udvikle og udnytte vores karakteristiske personlige styrker. En styrke er et træk, et personligt karakteristika, der kan ses i mange forskellige situationer og gennem længere tid. Styrker udgør ikke automatisk talenter. Talenter er "mere medfødte" end styrker. Talenter er forholdsvis automatiske, og enten noget man har eller ikke har. De personlige styrker er derimod noget vi alle har, og som med beslutsomhed og viljestyrke kan udvikles for den enkelte. Man kan spille sit talent, men ikke sine styrker.

Energi ind i hverdagen

Når vi anvender vores karakteristiske styrker, oplever vi ægte positive følelser og vi får energi ind i hverdagen. Ud af de 24 styrker viser forskning, at hvert menneske har 5 primære styrker, men er i stand til at udvikle sig på de andre styrkeområder. I England har Jennifer Fox Eadens udviklet et arbejde kaldt "Strenghtsgym". Her arbejder man med de 24 styrker i daginstitutioner og skoler. Derved skabes der en sammenhæng mellem børnenes læring, deres personlige udvikling og deres mentale sundhed. Når vi sætter fokus på brugen af styrkesider i skolens dagligdag, kommer vi med et kvalificeret bud på hvordan vi optimerer børnenes livschancer.

Vejen til inklusion

Jeg mener, at arbejdet med de personlige styrker vil være rigtig godt at bruge i Vejen kommune, fordi det netop er en naturlig forlængelse af det, mange af kommunens lærere og pædagoger gør i forvejen. Når vi sætter fokus på de personlige styrker, tvinges vi til at se på alt det vi kan og eleverne kan, frem for alt det der er svært og til tider umuligt. Jeg har i min tid som konsulent i kommunen været inde og vejlede skolerne i, hvordan de kan inkludere elever med særlige behov i undervisningen. Der har været mange tunge sager, hvor lærere og pædagoger har arbejdet hårdt for at få tingene til at lykkes. I langt de fleste tilfælde er det lykkedes at finde metoder og tilgange som har bevirket at inklusion var mulig, og at en positiv udvikling fandt sted

hos både børn og voksne. I samtlige sager har mit fokus som vejleder altid været at se muligheder frem for begrænsninger, at finde styrker frem for svagheder. Det skaber et rum, hvor der er muligt at arbejde konstruktivt med problemer og hvor tiltrængt energi tilføres til arbejdsprocessen. Ud fra denne erfaring synes jeg, at den styrkebaserede pædagogik er et glimrende bud på, hvordan vi arbejder anerkendende og hvordan skolens personale kan støtte hinanden i de mange inklusionsopgaver. Jeg ser også, at der i den styrkebaserede pædagogik er gode muligheder for udviklingsstøttende arbejde med de mange elever i kommunens specialtilbud.

Inspiration til arbejdet med børn

Noget andet jeg godt kan lide ved arbejdet med styrkebaseret pædagogik er, at det ikke er helligt. Det er ikke et koncept der trækkes ind i undervisningen og giver den et fanatisk udseende. Det er 24 styrker, der ikke er opsat som et langt afkrydsningsskema. Det er beskrevet enkelt, så det også overlader fantasi til, at den enkelte kan bruge det i udviklingen af den eksisterende kultur og undervisning.

Dette materiale er et bud til alle de lærere og pædagoger i Vejen Kommune, der har lyst til at gå i gang med arbejdet med de 24 personlige styrker. Det er et inspirationsmateriale, der tager udgangspunkt i hvordan teamet omkring en klasse starter arbejdet med de personlige styrker op. Jeg har udviklet nogle enkelte arbejdsplaner og beskrevet nogle eksempler på, hvordan disse kan bruges. Det handler om hvordan teamet kommer i gang med arbejdet og hvordan man kan integrere arbejdet med de personlige styrker i den faglige og sociale undervisning, der finder sted. Det handler om at sætte fokus på styrkesiderne i forhold til den undervisning der er. Det kræver ikke, at man lægger sin undervisning helt om, men blot at anskue den fra en anden vinkel.

Østerbyskolen i Vejen har sagt ja til at blive kraftcenter for den styrkebaserede pædagogik i Danmark. Her går lærere og pædagoger i løbet af 2011 i gang med forløb, der sætter fokus på den styrkebaserede pædagogik

Hvis du vil vide mere:

”Glædens Pædagogik” af Anne Linder og Stina B. Mortensen fra Dafolo.

Gennemgang af de 24 personlige styrker

Visdom og viden

1. **Kreativitet og opfindsomhed:** Man er opfindsom, original og god til at finde på nye og anderledes måder at nå et mål på.
2. **Nysgerrighed:** Man er åben for omverdenen og mentalt og emotionelt fleksibel i forbindelse med emner eller informationer, der ikke umiddelbart passer ind i de første hypoteser eller antagelser. Nysgerrigheden kan være specifik eller generel og almen.
3. **Fordomsfrihed og åbenhed:** Handler om at gennemtænke, overveje og undersøge en sag fra flere sider.
4. **Videbegærlighed:** Man holder af at lære nye ting og fordybe sig og gå på videnskæssige opdagelser.
5. **Visdom:** Man kan se ting og situationer i et større perspektiv og har derfor en næsten gammelklog måde at anskue verden på.

Mod og Tapperhed

6. **Mod:** Man tør at tage intellektuelle eller følelsesmæssige standpunkter, der er upopulære, svære eller farlige og lader sig ikke afskrække af de konsekvenser det kan have.
7. **Vedholdenhed:** Man er arbejdsom, utrættelig og flittig og sørger for at komme i mål med både store og små projekter af både arbejdsmæssig og relationelt karakter.
8. **Troværdighed:** Man taler sandt og uden forstillelse og udviser integritet og jordbundenhed. Man hviler i sig selv uden behov for at pynte på virkeligheden.
9. **Veloplagthed og begejstring:** Man er veloplagt og livlig og kaster sig med begejstring og lidenskab ind i nye aktiviteter og projekter og bidrager til omverdenen med vitalitet og energi. Man går helhertet til opgaverne og har altid gang i noget.

Medmenneskelighed og Kærlighed

10. **Kærlighed:** Man sætter pris på de nære og intime relationer, men først når disse positive følelser bliver gengældt, er der tale om denne styrke. Man er uendelig nem at holde af og alle nyder samværet og sammenspillet med denne person.
11. **Venlig og betænkssom:** Man udviser gavmildhed over for andre og har aldrig for travlt til at give en hjælpende hånd og der er fokus på andres behov og interesser.
12. **Følelsesmæssig indsigt:** Man er lydhør, over for atmosfærer og stemninger og over for egne følelser og behov og kan bruge denne emotionalitet til at træffe kloge beslutninger, som gavner både en selv og omgivelserne.

Retfærdighed

13. **Samarbejde:** Man er loyal og tager sin del af slæbet og arbejder målrettet for at gruppen får succes. Man formår at værdsætte gruppens mål og formål, selv når disse afviger fra de personlige antagelser.
14. **Fair og rimelig:** Man lader ikke sine personlige følelser påvirke sine beslutninger om andre. Man giver alle en chance og hverdagslivets handlinger er styret af moralske principper, om at alle skal behandles ordentligt.
15. **Lederskab:** Man er god til at arrangere aktiviteter og projekter og sørge for, at det forløber efter planen. Man formår at være en effektiv leder, der sikrer, at gruppens arbejde bliver gjort.

Selvbeherskelse

16. **Tilgivende og large:** Man har styrke til at tilgive dem, der har gjort én uret. Man formår at reducere sine negative emotioner, hvis man oplever sig krænket eller såret af andre og møder dem med velvilje og venlighed og mindre gengældelsestrang.
17. **Beskedenhed:** Man har en erkendelse af, at man ikke er verdens centrum, og at man ikke ved alt og andre også skal have lov til at komme til orde. Man har en ydmyghed, der afføder en dyb indsigt, som tillader andres meninger og holdninger at komme frem.
18. **Omtanke:** Man gør ikke noget uoverlagt og venter med at handle, indtil alle relevante forhold er taget i betragtning. Man kan modstå de kortsigtede løsninger og i stedet gå efter succes på den lange bane.
19. **Selvbeherskelse:** Man har let ved at styre sine impulser, lyster og behov når det er påkrævet. Man kan styre sine følelser, så de ikke overvælder én og dermed begrænser evnen til at tænke klart.

Åndelighed og Transcendens

20. **Værdsættelse af det smukke og sublime:** Man værdsætter skønhed, dygtighed og fortræffelighed i f.eks. natur, kultur, kunst, videnskab eller hverdagslivets små og store ting. Oplevelsen af det smukke ledsages af ærefrygt og beundring.
21. **Taknemmelighed:** Man er opmærksom på livets positive hændelser og tager dem aldrig for givet. Man bestræber sig på at sige tak, fordi man har lyst til det.
22. **Håb og optimisme:** Man forventer det bedste af fremtiden og er målrettet i sine bestræbelser på, at det gode skal gå i opfyldelse. Man har et lyst livssyn og giver ikke op overfor tilværelsens onde tilskikkelser.
23. **Humor:** Man har let ved at se livets lyse sider og formår at skabe en let og legende stemning i sine omgivelser, selv omkring trivielle aktiviteter. Man kan bidrage med skæve og sjove bemærkninger og reducere livets alvorligheder, uden at blive overfladisk og useriøs.
24. **Åndelighed og spiritualitet:** Man har en stærk overbevisning om, at der er et højere formål og en dybere mening med livet. Man fornemmer intuitivt, at man er en brik i et større puslespil og er ofte optaget af spirituelle og eksistentielle spørgsmål.